

† ΣΩΤΗΡΙΟΣ Δ. ΒΕΖΑΝΗΣ (1875—1932)

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1875· ἀπεβίωσε τῇ 3ῃ Ἰουλίου 1932. Τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐπεράτωσε ἐν Ἀθήναις. Ἐγγραφεὶς εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀθηνῆσιν Πανεπιστημίου ἔλαβε τὸ δίπλωμα κατὰ τὸ 1894. Τῇ προτροπῇ τοῦ Χαρ. Τρικούπη, μετὰ τοῦ ὁποίου πολλοὶ φιλικοὶ καὶ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ τὸν συνέδεον, μετέβη εἰς Γερμανίαν ἵνα σπουδάσῃ οἰκονομολογικὰ ὅπου καὶ ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Adolph Wagner. Συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας τῷ 1897 ἐξελέγη τῷ 1901 ὑφηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐδίδαξε τακτικὰ ἐπὶ ὀκταετίαν περίπου. Δυστυχῶς ἡ μεγάλη οἰκογένεια ἦν ἀπέκτησε δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τὴν ἐπίτευξιν ἀκαδημαϊκῆς σταδιοδρομίας. Ἡ βιοπάλη ἀντικατέστησε τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπωλέσθη οὕτω ἐργάτης σπανίας νοητικῆς δυνάμεως, ἣτις καλλιεργουμένη ἠδύνατο νὰ καρποφορήσῃ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Ὁ Βεζανῆς ἐδημοσίευσε σωρείαν ἀρθρῶν ἐπὶ διαφόρων ἐπικαιρῶν ζητημάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς περιοδικὰ καὶ ἡμερηΐδας, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν», ἣς ὁ διευθυντὴς Βλ. Γαβριηλίδης ἦτο εἷς τῶν ἐνθερομότερων φίλων τοῦ νεαροῦ τότε ἐπιστήμονος

Αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι του εἶναι δύο.

1) «Ueber das Verhältniss der Vermehrung der Zinskapitalienhaber und der Zinskapitalien» Βερολῖνον 1895, παρὰ τῷ ἐκδοτικῷ οἴκῳ Puttkammer und Mühlbrecht Σελ. 48.

2) «Τὸ Δικαίωμα τῆς Ζωῆς» Ἀθῆναι 1897 Σελ. 74.

Ἀντικείμενον καὶ σκοπὸς τῆς πρώτης μελέτης εἶναι νὰ ἀποδείξῃ ὅτι μεταξὺ πληθύνσεως κεφαλαίων καὶ πληθύνσεως τῶν κατόχων αὐτῶν ὑπάρχει μία σχέσις δυναμένη νὰ ἐκφρασθῇ οὕτω: «τὰ κεφάλαια ἔχουν τὴν τάσιν νὰ αὐξάνωνται ταχύτερον ἢ οἱ κάτοχοι αὐτῶν» (σελ. 46). Ἡ σκέψις τοῦ Μάλθου ὅτι τὰ μέσα τῆς διατροφῆς αὐξάνουν βραδύτερον ἢ οἱ ἄνθρωποι, σκέψις βασιζομένη εἰς τὴν σύγκρισιν μεταξὺ αὐξήσεως πληθυσμοῦ καὶ αὐξήσεως πραγμάτων ἀνεξαρτήτων αὐτοῦ, μεταφέρεται εἰς ἄλλο ἐπίπεδον καὶ συγκρίνεται ἢ αὐξήσις ὠρισμένου τμήματος πληθυσμοῦ (τῶν κεφαλαιούχων) πρὸς τὰ κεφάλαια καὶ ἀνακαλύπτεται ἡ ἀντίστροφος σχέσις. Ἡ πρωτότυπος αὐτῇ ιδέα τοῦ Σ. Βεζανῆ δὲν εἶναι πρωτότυπος μόνον καθ' ἑαυτὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ὀξύνουν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον κατώρθωσεν ὁ ἐρευνητὴς οὗτος νὰ ἀγάγῃ εἰς πέρας τὸν συλλογισμόν του. Εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ στατιστικὸν ὑλικόν, ὅπερ χρησιμοποιεῖ, εἶναι μόνον γερμανικόν, δὲν ὑπάρχει δε ἀκόμη καὶ ἀμφιβολία, ὅτι πολλάκις γίνεται μία

λογικῶς οὐχὶ τελείως ἀψεκτος χρησιμοποίησις τῶν στατιστικῶν δεδομένων. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναμφίρηστον εἶναι ἡ πρωτοτυπία τῆς βασικῆς συλλήψεως καὶ ὁ πρωτότυπος ὡσαύτως τρόπος τῆς συγκρίσεως τῶν δύο ποσῶν ἀμφοτέρωθεν δὲ μαρτυροῦν τὸ λεπτόν, καλλιεργημένον καὶ ἱκανὸν διὰ μεγαλυτέραν ἐξέλιξιν πνεῦμα. Αὕτῃ ἡ σκέψις κάμνει τὰ *Logia*, νὰ ἀναφέρεται εἰς τὰ πορίσματα τοῦ Σ. Βεζανῆ ἐν τῷ ἔργῳ του περὶ κοινωνικῆς οἰκονομικῆς (σελ. 722).

Ἡ δευτέρα μελέτη τὸ «Δικαίωμα τῆς Ζωῆς» δὲν παρουσιάζει τὴν πρωτοτυπίαν τῆς πρώτης. Ἀποτελεῖ δὲ μίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πορισμάτων τῆς σχολῆς τοῦ *Ad. Wagner* αἰτήσιν παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ζωῆς ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ μορφήν παροχῆς κρατικοῦ βοηθήματος εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένως πτωχοὺς. Τὸ αἶτημα τοῦτο στηρίζεται εἰς τὸν σοσιαλισμὸν ἀφ' ἑνός, τὴν θεωρητικὴν δηλ. ἀρχὴν τῆς ἐξυψώσεως τῶν κάτω τάξεων καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς καταστάσεώς μας ἀφ' ἑτέρου, ἣτις καθορίζει τὰ ὅρια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἡ μελέτη αὕτη καθαρῶς ἐπιστημονικὴ δὲν παρουσιάζει πολὺ ἐνδιαφέρον διότι ὁ τρόπος τῆς σκέψεως καὶ συζητήσεως ἐν τῇ οἰκονομικῇ πολιτικῇ κατερρίφθη ὑπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ *Max Weber* ἀνακαλυφθείσης ἀρχῆς τοῦ σχετικισμοῦ τῶν ἀξιῶν.

Ἡ ἀξία τῆς μελέτης αὐτῆς εἶναι ὅτι μᾶς δεικνύει τὸν σοσιαλισμὸν τοῦ Σ. Βεζανῆ. Ὁ σοσιαλισμὸς παρ' ὅλην του τὴν «ἐπιστημονικότητα», τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν σύγχρονον κίνησιν, στηρίζεται εἰς τὴν βαθεῖαν ἀγάπην τοῦ πλησίου, τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τὸν ἀνθρωπισμὸν, ἅτινα ὁ Βεζανῆς εἶχεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνεπτυγμένα. Καὶ ἂν ἐγκατέλειπε ὁ Σ. Βεζανῆς τὴν ἐπιστήμην οὐδέποτε ἐγκατέλειπε τὸν πρακτικὸν σοσιαλισμὸν, τὴν βαθεῖαν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Δ. Κ.